

**UCHWAŁA NR XXXVIII/291/2018
RADY MIEJSKIEJ W GOLCZEWIE
z dnia 28 marca 2018 r.**

**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Golczewo na lata
2018 – 2020”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 i 2232) w związku z art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 1292 i 2217), Rada Miejska w Golczewie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Golczewo na lata 2018 – 2020” w brzmieniu określonym jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą od dnia 1 stycznia 2018 r.

WICEPRZEWODNICZĄCA RADY

Teresa Waszczenko

Załącznik do uchwały Nr XXXVIII/291/2018

Rady Miejskiej w Golczewie

z dnia 28 marca 2018 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE GOLCZEWO NA LATA 2018- 2020

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Golczewo na lata 2018-2020 jest strategicznym dokumentem Gminy opracowanym, w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielenia szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz, często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Golczewo jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

1. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020, zwany dalej „Programem” opracowano w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i

systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 60 ze. zm.)

2. Zadania przyjęte do realizacji w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2017 r. poz.1769 ze. zm.)

2) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)

3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz.487 ze. zm.)

4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r., poz. 783 ze.zm.)

5) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz.1817 ze. zm.)

6) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Golczewo na lata 2014 - 2020 przyjęta uchwałą Nr III/22/2014 Rady Miejskiej w Golczewie z dnia 19 grudnia 2014 r.

7) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „ Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860)

DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE GOLCZEWO

Gmina Golczewo składa się z 14 sołectw i Osiedla Golczewo. Na terenie gminy Golczewo znajdują się: 2 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum, 1 przedszkole, 1 placówka wsparcia dziennego.

Gminę Golczewo według stanu na dzień 31.12.2016 roku zamieszkiwało 5.967 mieszkańców. W tabeli przedstawiono liczbę ludności jaka zamieszkiwała w gminie w latach 2014-2017. Z danych wynika, że liczba mieszkańców gminy Golczewo systematycznie maleje.

<i>Rok</i>	<i>Liczba mieszkańców</i>
2014	6.061
2015	5.982
2016	5.967

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Golczewie. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest

analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem ww. ośrodka w formie zasiłków: stałego, okresowego, zasiłków na zakup żywności w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zasiłków celowych.

<i>Lp.</i>	<i>Rok</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób</i>
1.	2014	256	641
2.	2015	227	525
3.	2016	215	491

Z przedstawionych tabel wynika, że w latach 2014 - 2016 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej maleje.

Gmina Golczewo opracowała i uchwaliła w 2015 r. trzyletni „Program Wspierania Rodziny w Gminie Golczewo na lata 2015-2017”.

Głównym celem Programu było stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w gminie Golczewo.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie zatrudniał 1 asystenta rodziny.

W 2016 roku pomocą asystenta rodziny objętych zostało 16 rodzin w których było 44 dzieci a w 2017 roku 14 rodzin w tym 36 dzieci.

Do głównych zadań asystenta rodziny należy pomoc w zmierzeniu się z sytuacjami życia codziennego, nauka nowych, skutecznych metod wychowawczych, wsparcie przy podejmowaniu działań zmierzających do poprawy sytuacji w rodzinach czy mediacja w konfliktach np. rodzinnych, sąsiedzkich lub z urzędami.

Rodziny, którym pracownik socjalny zaproponował pomoc asystenta przyjęły ją dobrowolnie. Nie było rodzin, które do współpracy z asystentem rodziny zobowiązał sąd.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2016 r. udzielono wsparcia rodzinom w związku z występującymi problemami:

Powód trudnej sytuacji życiowej		
	ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	109	221
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	27	148
Bezrobocie	110	298
Niepełnosprawność	91	188
Długotrwała lub ciężka choroba	20	28
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	28	84
w tym: rodziny niepełne	27	82
rodziny wielodzietne	0	0
Przemoc w rodzinie	1	6
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	3	4
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1
Zdarzenie losowe	1	3
Kłęska żywiołowa	0	0
Razem	394	984

W 2016 roku głównym powodem przyznawania wsparcia było bezrobocie. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy były ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa. Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej bezrobocie i ubóstwo pozostają jednym z głównych powodów. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zdiagnozowano na 4 miejscu.

Z powyższych danych także wynika, że na terenie gminy jest wysoki odsetek rodzin wymagających długofalowego wsparcia w aspekcie opiekuńczo-wychowawczym. Bezradność w sprawowaniu opieki ma różne przyczyny. Bezrobocie jednego z rodziców lub obojga, a co za tym idzie, niskie dochody, które nie pozwalają na zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, trudne warunki mieszkaniowe to wszystko wpływa na funkcjonowanie rodziny. Innym powodem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest brak umiejętności wychowawczych. Wyniesione z domu nieprawidłowe wzorce czy niewłaściwe relacje w rodzinie to

m.in. czynniki wpływające na złe działanie rodziny. Dużym niebezpieczeństwem jest sprawowanie opieki przez rodziców nadużywających alkoholu i środków psychoaktywnych. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Golczewie wynika, że rodziny z problemem alkoholowym korzystają z pomocy ośrodka. Wiele osób korzystających z pomocy nadużywa alkoholu, jednak ośrodek nie dysponuje dokumentami stwierdzającymi chorobę alkoholową.

Na rzecz rodziny szerokie działania prowadzi Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Do zadań zespołu należy między innymi: diagnoza problemu przemocy w rodzinie, podjęcie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie i mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, opracowanie procedur postępowania w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Z uzyskanych danych ilość procedur „Niebieskiej Karty” na terenie naszej gminy przedstawiała się następująco:

	2013	2014	2015	2016
Liczba formularzy NK-A wszczynających procedurę przekazanych przez przedstawicieli:	15	15	7	15
- Policji	10	13	5	11
- pomocy społecznej	3	2	1	3
- oświaty	1	0	1	1
- ochrony zdrowia	1	0	0	0
- GKRPA	0	0	0	0
Liczba zakończonych procedur NK	4	22	10	17
Liczba zgłoszeń, co do których rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań	4	1	7	14
Liczba procedur NK przekazanych do innych ZI	1	1	2	4

Liczba założonych Niebieskich Kart nie musi świadczyć o skali zjawiska przemocy w rodzinie. Może być to efekt prowadzonych od lat kampanii informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, większej świadomości społeczeństwa oraz częstszych działań służb i instytucji (np. w wyniku konfliktów rodzinnych).

Pojawiające się problemy w rodzinach wynikają m.in. z niskich kompetencji wychowawczych rodziców, rozbicia rodziny, bezrobocia, przemocy, uzależnień, chorób psychicznych. Przy zapewnieniu wsparcia i pomocy pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz pomocy z innych instytucji istnieją duże szanse utrzymanie prawidłowego poziomu funkcjonowania rodziny, co zmniejsza ryzyko odebrania dzieci i pozostawienie ich w rodzinie biologicznej.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.) wynika, że z terenu gminy Golczewo liczba dzieci w rodzinach zastępczych w 2016 roku wynosiła 5, w tym:

- w spokrewnionych rodzinach zastępczych 3 dzieci,
- w niezawodowych rodzinach zastępczych 0 dzieci,
- w zawodowych rodzinach zastępczych 0 dzieci,
- w domu dziecka 2 dzieci.

Analiza SWOT

W Programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie pozwalające zidentyfikować i usystematyzować mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia społecznego obszaru gminy Golczewo.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>- dobry poziom zabezpieczenia w ramach systemu pomocy społecznej i wspierania rodziny (asystentura rodzin, pomoc finansowa i rzeczowa, praca socjalna, kontrakty socjalne),</p> <p>- realizacja gminnych programów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie,</p> <p>- realizacja programów profilaktycznych, w tym prozdrowotnych adresowanych głównie do dzieci, młodzieży i rodziców,</p> <p>- współpraca z pedagogami szkolnymi, kuratorami zawodowymi i społecznymi, wychowawcami klas, do których uczęszczają dzieci podopiecznych OPS objętych pomocą asystenta,</p> <p>- coraz szersza oferta zajęć sportowo-kulturalnych, nowe zajęcia aktywnego</p>	<p>- brak większej ilości placówek wsparcia dziennego, brak pomocy specjalistycznej dla młodzieży zagrożonej,</p> <p>- brak lokalnego ośrodka wsparcia dla osób przeżywających kryzys, dotkniętych przemocą w rodzinie, brak schronienia w sytuacjach interwencyjnych,</p> <p>- niewystarczająca oferta wspierająca dla rodziców z małymi dziećmi,</p> <p>- brak wystarczających środków finansowych,</p> <p>- problem starzejącego się społeczeństwa,</p>

<p>spędzania czasu, -profesjonalizacja kadry pracowniczej poszczególnych instytucji działających na rzecz rodzin, - dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników OPS,</p>	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości i zaangażowania lokalnej społeczności w działania na rzecz dziecka i rodziny, - poprawienie przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami gminy, - pojawienie się tendencji społecznej do zdrowego stylu życia, - możliwość wnioskowania o dodatkowe źródła finansowania prowadzonych działań, - zwiększająca się świadomość rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożenia uzależnieniami, - aktywizacja zawodowa bezrobotnych oraz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> - negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych w rodzinach, - bierna postawa osób nisko wykształconych i bezrobotnych, - społeczna akceptacja pracy „na czarno” i korzystania z pomocy społecznej, - postawa roszczeniowa klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Golczewie, - uzależnienie finansowe od Ośrodka Pomocy Społecznej w Golczewie, - emigracja zarobkowa, - niechęć do podejmowania wspólnych inicjatyw społecznych, - wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawienie się nowych rodzajów uzależnień, - narastanie zjawiska „wyuczonej bezradności”, - przekazywanie nowych zadań samorządowi gminnemu bez przekazywania odpowiednich środków finansowych, - niewystarczające środki finansowe na efektywną pomoc i rozwój gminy, - zmiany zachodzące w prawie polityki społecznej;

Z przedstawionej powyżej analizy wynika, że system wsparcia rodziny cechuje się różnorodnością, która stanowi niezbędną podstawę do rozwoju kompleksowej oferty usług dla rodzin z dziećmi. Równocześnie występują pewne luki i niedoskonałości w oferowanym rodzinom wsparcia, które należałoby zniwelować poprzez realizację zadań wynikających z Programu.

CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2018-2020.

ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Golczewo doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Odbiorcami Programu mogą być również przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE PROGRAMU

Do Samorządu Gminy i instytucji zajmujących się edukacją, zdrowiem, profilaktyką zagrożeń oraz bezpieczeństwem, w tym także socjalnym oraz społeczności lokalnej należy tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny - podstawa prawna art.176 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

W związku z uchwaleniem nowej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., zmieniła się struktura działań na rzecz rodziny. Wiele zadań zawartych w niniejszym programie obecnie jest realizowana w ramach statutowych zadań instytucji i podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej. W związku z tym zakłada się:

- 1) zintegrowanie działań w zakresie wspierania rodziny oraz dostosowanie istniejących zasobów na potrzeby realizacji ustawy o pieczy zastępczej i wspieraniu rodziny;
- 2) diagnozę jakości funkcjonowania rodziny - jej potencjału i zagrożeń. Jest to krok, który nada indywidualny kierunek dalszej pracy z rodziną nad rozwojem jej mocnych stron, wykorzystaniem szans oraz zminimalizowaniem zagrożeń;
- 3) zindywidualizowany charakter działań i zespołowa realizacja zadań przez instytucje i organizacje specjalizujące się w udzielaniu pomocy rodzinom i dzieciom oraz społeczność lokalna;
- 4) założeniem docelowym jest utrzymanie stanu pożądanego i nabycie umiejętności samodzielnego radzenia sobie danej rodziny.

GLÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Utrzymanie dziecka w rodzinie bądź jego powrót do rodziny jest celem priorytetowym dlatego praca z rodziną powinna być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Celem głównym Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a zwłaszcza z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak i również edukacja środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cele szczegółowe Programu:

- wsparcie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej i promowanie prawidłowo funkcjonującego modelu rodziny,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny,
- udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej kryzys,
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach wychowujących dzieci,
- poszerzenie możliwości wsparcia rodzin w pełnieniu roli opiekuńczej,
- zapobieganie patologiom społecznym powodującym dysfunkcyjność rodzin,
- tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny.

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Cel szczegółowy: <i>wsparcie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej i promowanie prawidłowo funkcjonującego modelu rodziny</i>			
Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1. Realizacja programów podnoszących kompetencje opiekuńczo- wychowawcze rodziców	- liczba programów, -liczba osób objętych programami,	2018-2020	-placówki oświatowe, -GOKIS w Golczewie, -Urząd Miejski w Golczewie, -PCPR w Kamieniu Pomorskim
2. Integracja rodzin i umacnianie więzi poprzez organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego rodziców z dziećmi	-liczba przeprowadzonych imprez, festynów, spotkań okolicznościowych	2018-2020	- placówki oświatowe, -GOKIS w Golczewie, -Urząd Miejski w Golczewie
3. Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży	- liczba dzieci uczęszczających do świetlic,	2018-2020	- placówki oświatowe
4. Edukacja rodzin w zakresie prawidłowego wypełniania ich funkcji, w tym prowadzenie edukacji prozdrowotnej	- liczba rodzin z dziećmi objęta pracą socjalną, - liczba programów profilaktyki prozdrowotnej	2018-2020	- OPS w Golczewie, - placówki oświatowe, - służba zdrowia
5. Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin z dziećmi w tym również wielodzietnych	- liczba rodzin objętych Kartą Dużej Rodziny - liczba rodzin objętych Zachodniopomorską Kartą Rodziny	2018-2020	- OPS w Golczewie

Cel szczegółowy: *Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych*

Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
----------------	-----------------	--------------------------	---------------------

1. Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom wymagającym wsparcia.	- liczba rodzin objętych pomocą	2018-2020	- OPS w Golczewie
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkołach i przedszkolach	- liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem	2018-2020	- OPS w Golczewie
3. Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, w tym bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy	- liczba prowadzonych procedur „Niebieska Karta”, - liczba osób, którym udzielono pomocy w formie schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy	2018-2020	-Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie, - OPS w Golczewie
4. Pomoc w wyposażeniu dzieci i młodzieży w podręczniki, artykuły szkolne, pomoce naukowe. Odzież i obuwie sportowe oraz dofinansowanie do dojazdów do szkół (stypendia i zasiłki szkolne)	- liczba dzieci i młodzieży, którym udzielono pomocy	2018-2020	- OPS w Golczewie -placówki oświatowe

Cel szczegółowy: *udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej kryzys*

Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1. Udzielanie rodzinom pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny i prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka po zakończeniu współpracy z asystentem	- liczba rodzin objętych pomocą	2018-2020	- OPS w Golczewie
2. Udzielanie rodzinom pomocy przez pracowników socjalnych	- liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną	2018-2020	- OPS w Golczewie
3. Zapewnienie rodzinom dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, terapeutycznego),	- liczba rodzin, którym udzielono specjalistycznego wsparcia,	2018-2020	- OPS w Golczewie, -Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kamieniu pomorskim, -PCPR w Kamieniu Pomorskim, - GKRPA w Golczewie -organizacje pozarządowe
4. Podejmowanie działań prowadzących do odbudowy więzi rodzinnych oraz do powrotu dzieci do rodzin biologicznych	- liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	2018-2020	- OPS w Golczewie, -PCPR w Kamieniu Pomorskim

Cel szczegółowy: *zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach wychowujących dzieci*

Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
---------	----------	-------------------	--------------

1. Działania wspierające realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	- dane ze sprawozdań realizacji Programu	2018-2020	- Urząd Miejski w Golczewie, - OPS w Golczewie
2. Działania wspierające realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	- dane ze sprawozdań realizacji Programu	2018-2020	- Urząd Miejski w Golczewie, - OPS w Golczewie

Cel szczegółowy: *tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny*

Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1. Zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie dzieci z terenu gminy Golczewo w pieczy zastępczej	- liczba dzieci z terenu gminy Golczewo umieszczonych w pieczy zastępczej, - wysokość środków finansowych Gminy Golczewo wydatkowanych na utrzymanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2018-2020	-Urząd Miejski w Golczewie, - OPS w Golczewie
2. Podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych pracowników lokalnego systemu wsparcia	- liczba osób, które podniosły kwalifikacje	2018-2020	-wszystkie podmioty lokalnego systemu wsparcia
3. Podejmowanie innych zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych mieszkańców gminy Golczewo	-liczba lokalnych programów	2018-2020	-Urząd Miejski w Golczewie, - OPS w Golczewie, -organizacje pozarządowe

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Dla realizacji celów zakłada się następujące działania:

1. Wsparcie interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Zatem w wielu przypadkach praca ta będzie realizowana przez grupę interdyscyplinarną, w skład

której wchodzić powinni w szczególności: pracownik socjalny, asystent rodziny, pedagog, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca grupy interdyscyplinarnej powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

2. Prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, potrzebują pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- ✓ opiekuńczej (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze),
- ✓ specjalistycznej (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania, socjalizacyjne dla młodzieży).

Od wielu lat funkcjonuje na terenie gminy Golczewo placówka wsparcia dziennego prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie. Od stycznia 2018 w ww. placówce przy ul. Szkolnej 2 będzie prowadzony projekt „ Dziecko w domu- należne miejsce”, współfinansowany ze środków strukturalnych Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekt realizowany będzie w latach 2018- 2020 w oparciu o 13 placówek wsparcia dziennego na terenie województwa zachodniopomorskiego. Założeniem projektu jest wsparcie rodzin w kryzysie przez pedagoga rodzinnego, psychologa, socjoterapeutę którzy będą pełnić role wsparcia dla rodzin wobec zagrożenia umieszczenia ich dzieci w pieczy zastępczej oraz placówkach opieki całkowitej a także powrót dzieci z tych form do środowiska rodzinnego.

W ramach projektu zostanie zatrudniony pedagog rodzinny. Praca pedagoga na rzecz dziecka i rodziny odbywać się będzie w oparciu o placówkę wsparcia dziennego- ogniska TPD. Pedagog będzie pracował z 15- toma rodzinami będącymi w kryzysie, tworząc dla nich grupy wsparcia i inne formy pomocy. Dodatkowo dla dzieci będą prowadzone zajęcia socjoterapeutyczne.

3. Pomoc w formie rodzin wspierających.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadaniem rodziny wspierającej jest pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu

podstawowych ról społecznych. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy. W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

W gminie Golczewo prowadzona jest akcja informująca i promująca (tablica ogłoszeń, bip, informacje pracowników socjalnych i asystenta) dla wszystkich rodzin które są chętne wspierać i pomagać tym rodzinom które z różnych względów nie radzą sobie z obowiązkiem opieki i wychowania. Dodatkowo w 2018 roku w okresie letnim zaplanowane jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie przeprowadzenie kampanii na temat promowania i funkcjonowania tych rodzin.

4. Poradnictwo specjalistyczne.

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, zawodowego, itp.), terapii systemowej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny będzie również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o zdrowie i higienę osobistą i otoczenia.

Tam, gdzie jest to potrzebne i możliwe, praca powinna opierać się o kontakt z rodziną.

Poradnictwo powinno dotyczyć sposobów zaspokajania potrzeb dziecka i rozwiązywania problemów wewnątrzrodzinnych. Terapia rodzin powinna być prowadzona z wykorzystaniem najnowszych metod i technik terapeutycznych.

Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2018 roku w Golczewie swoją działalność rozpocznie Punkt Pomocy Rodzinie. Zostanie przystosowane pomieszczenie w którym rodzina będąca w potrzebie uzyska pomoc psychologa, prawnika czy terapeuty uzależnień. Będzie to niewątpliwie ogromne ułatwienie, gdyż do tej pory takich form pomocy trzeba było poszukiwać poza granicami gminy Golczewo.

5. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne.

W ramach działań profilaktycznych powinno uwzględnić się usługi dla rodzin wychowujących dzieci, szczególnie dzieci niepełnosprawne, które stanowiącą pomoc rodzicom w zapewnieniu należytej opieki w czasie, gdy nie mogą jej sprawować osobiście lub gdy ich kompetencje rodzicielskie są niedostateczne.

6. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych i pomocy wolontarystycznej.

Narzędziem wzmocnienia rodzin dysfunkcyjnych może być pomoc wolontarystyczna oraz tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych, których celem będzie wymiana doświadczeń, zapobieganie izolacji, a także wzmocnienie systemu wsparcia.

7. Pomoc i wsparcie asystenta rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci. Zadaniem asystenta jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka.

Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania przedstawiają się następująco:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny Zleceniodawcy;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;

- wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca asystenta rodziny polega również na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych, w skład których wchodzić będą m.in. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca asystenta rodziny lub zespołu powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

8. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin.

Wsparcie i pomoc w ramach tego działania powinno być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby.

Wsparcie powinno być wielopłaszczyznowe i obejmować zarówno poprawę ich warunków bytowych jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji, wypoczynku i innych.

Priorytetem pomocy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych ciepłych posiłków, wyposażenia w podręczniki i artykuły szkolne, opieki przedszkolnej, wypoczynku i możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

9. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina

właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na utrzymanie dziecka wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

NOWE ZADANIA WSPARCIA RODZINY NA POZIOMIE GMINY

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Wyżej wymieniona ustawa wskazuje, że wsparcie we wskazanym zakresie będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny.

Nowo wprowadzone przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, m. in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnienie dostępności dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione objęte będą pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępna pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie opracowanie katalogu możliwej pomocy

i występowanie do odpowiednich podmiotów, w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia.

Obecnie rolą asystenta jest wspieranie rodzin, które z różnych powodów nie radzą sobie z wychowaniem dzieci. Z uwagi, iż jest to działanie nowe, bez wcześniejszych działań pilotażowych, trudno jest określić liczbę rodzin potrzebujących proponowanego wsparcia, niezbędne zasoby kadrowe i koszty realizacji zadania.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Programu powinno być:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,

- wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- ograniczenie patologii społecznej,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

Założenia Programu Wspierania Rodziny w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie gminy Golczewo oraz osoby specjalizujące się, bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

1) podmioty publiczne:

- Urząd Miejski w Golczewie (właściwe komórki i stanowiska),
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie,
- Przedszkole Publiczne w Golczewie,
- Zespół Szkół Publicznych w Golczewie,
- Szkoła Podstawowa w Wysokiej Kamieńskiej,
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Golczewie,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Golczewie,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie,

2) podmioty niepubliczne:

- zakład opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji i kultury oraz inne,
- kluby i organizacje sportowe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- organizacje charytatywne,

3) samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne:

- Sąd Rejonowy w Kamieniu Pomorskim,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim,
- Komenda Powiatowa Policji,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kamieniu Pomorskim,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- stowarzyszenia działające w zakresie pomocy społecznej, edukacji i kultury, sportu, ochrony zdrowia, itp.,
- inne podmioty.

W realizacji swoich zadań wyżej wymienione podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- 1) budżetu Gminy Golczewo,
- 2) dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- 3) dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- 4) programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- 5) funduszy Unii Europejskiej,
- 6) innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitoring Programu będzie się odbywał w formie sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin oraz przedstawienia potrzeb, przedkładanego Radzie Miejskiej w Golczewie w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Golczewo na lata 2018 – 20102 zakłada tworzenie coraz to lepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, a systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promocji rodzinnego stylu życia może zahamować proces umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną. Program zakłada skoordynowanie pracy różnych instytucji, placówek i organizacji pozarządowych, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego

systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

UZASADNIENIE

1. Konieczność podjęcia uchwały.

Zgodnie z treścią art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.) rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1 wyżej wymienionej ustawy, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Stan aktualny przedmiotu unormowania

Brak unormowania przedmiotu, poprzedni Program zakończył się 31.12.2017 r.

3. Skutki finansowe, gospodarcze i społeczne

Spodziewanymi skutkami realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia ich bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

4. Źródła finansowania

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

5. Wyniki przeprowadzonych konsultacji i dyskusji w sprawie stanowiącej przedmiot unormowania

Przedmiot unormowania nie wymaga przeprowadzenia konsultacji i dyskusji.